

[Jørgen Estrup]

te i høj grad er en blindgyde. De fjorten års forhandlinger, der har været om de gensidige balancerede nedrustninger på det konventionelle område, har jo vist sig ikke førte til noget. Derfor er det velgørende, at vi nu er på vej over i noget, som åbner nye muligheder for CST-forhandlinger, og hvad vi ellers har kunnet nå frem til på dette område.

Men jeg undrede mig alligevel en smule over udenrigsministerens afslutning – og på det punkt er jeg nok lidt på linje med hr. Pelle Voigt – for jeg følte, at der var en slags tilbagefald i det, udenrigsministeren sagde. Det er ikke, fordi jeg vil tage diskussionen op om, hvorvidt udenrigsministeren nu havde sagt oprustning eller ikke havde sagt oprustning, som ministeren selv var inde på.

Det var det samme, som hr. Per Stig Møller udtalte senere, nemlig at vi ikke havde noget reelt at forhandle med. Jeg tror, udenrigsministeren brugte udtrykket »vi har ikke noget at byde på i forhandlingerne«.

Den opfattelse forstår jeg ikke rigtig. Hvis der skal være logik i det, må forudsætningen være, at hvis Danmark forsvarsmæssigt havde bygget mere ud, end man har gjort hidtil, ville vi have haft muligheder for at få indrømmelser ved at forhandle noget af det væk – flere fly, flere tanks, og hvad ved jeg – mod modydelse.

Dette er, hvad jeg vil kalde et tilbagefald til diskussionen om styrkebalance, og det er også et tilbagefald til det, jeg opfatter som en forældet international sætning om, at oprustning er vejen til nedrustning. Under alle omstændigheder er det set ud fra et dansk synspunkt en umulig situation. Det er vel utænkeligt, at vi fra dansk side skulle kunne forhandle os til indrømmelser, fordi vi ville fjerne et vist antal tanks eller fly. Det kan ikke være dér, den danske mulighed ligger for indflydelse under nedrustningsforhandlingerne.

Det, jeg synes er det vigtigste at få fastslået, er, at det, Danmark kan opnå, kan vi opnå via vores geografiske, strategiske placering og ved at yde konstruktive bidrag til den nedrustningsdebat, der foregår, ikke fordi vi måtte have et vist antal tanks eller fly, vi kunne forhandle væk. På den led forekom udenrigsministerens afsluttende bemærkninger mig altså lidt gammeldags, måske lidt prægede af det, man kunne kalde ånden fra Christian IV, hvis man nu skulle bruge et aktuelt begreb. I hvert fald er de helt

i strid med det, regeringspartierne mange gange har understreget, nemlig at dansk forsvar aldrig kan opfattes som en trussel mod de magter, som omgiver os.

Jeg tror, det er vigtigt at understrege, at vi har et bidrag at yde, og at vi faktisk gennem vores indsats i FN – som udenrigsministeren selv har fremhævet tidligere – kan medvirke til den konventionelle nedrustning.

Men vi kan også gøre det på andre områder, og i den forbindelse synes jeg, det er interessant at bemærke, at forsvarsministerens Rådgivnings- og Analysegruppe nu selv har peget på, at der kunne være brug for et sådant analyseorgan. Jeg vil gerne have uddybet i dag, om forsvarsministeren har tænkt sig at gå videre på dette område, og hvor langt man kan komme. Indtil videre må vi jo sige, at vi kun har to linjer i et svar, og det er nok lidt for lidt at bygge på. Tanken er interessant, og jeg synes, det er et område, vi har en chance for at bidrage på.

Danmark kan i øvrigt først og fremmest bidrage til den debat, som nu i lang tid har udfoldet sig om det, der kaldes »ikkeoffensivt forsvar«. De begreber, som her er omtalt, er endnu ikke afklarede i et sådant omfang, at der er enighed om dem, men der er enighed om, at de er væsentlige. Der er enighed om, at det drejer sig om, at våben kan være af mere eller mindre offensiv karakter, og at det, vi skal forsøge, er at fjerne de mest offensive først. Der er enighed om, at de våben, der bliver tilbage, skal give en mulig angriber vished om, at prisen for et angreb er den højest mulige og uacceptabel. Der er også enighed om, at man skal fjerne overraskelsesmulighederne gennem længere varselingstider og gennem inspektion på andre måder. Der er enighed om, at man skal forebygge misforståelser og uheld, igen gennem øget inspektion, eller hvilke andre muligheder man nu måtte have.

Der er kort sagt en række punkter i forbindelse med det ikkeoffensive forsvar, der kan skabes enighed om. Fra dansk side kan vi faktisk yde et godt bidrag, hvis vi kan afklare begreberne og skabe forståelse for de muligheder, der er for at anvende ikkeoffensivt forsvar til nedrustning, afspænding og stabilisering.

I den forbindelse synes jeg, at man skal pege på, at vi tidligere i Folketinget har vedtaget at etablere et Center for Freds- og Konfliktforskning, men det fører i øjeblikket en uklar og